

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย ข้อเสนอแนะ

สาระสำคัญของการวิจัยที่จะนำเสนอในบทนี้ ครอบคลุมถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3 ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาว่าองค์ประกอบใดบ้างที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1.1.1 ด้านตัวครู

1.1.2 ด้านผู้บริหารโรงเรียน

1.1.3 ด้านโรงเรียน

1.1.4 ด้านนักเรียน

1.2 เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 3

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 3 ประกอบด้วยจังหวัด ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา และพัทลุง จังหวัดละ 36 คน จำนวน 180 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด ลำดับที่ 1, 2 และ 3 จากการประกวดกิจกรรมครูดีเด่น เนื่องในวันประถมศึกษาแห่งชาติ ประจำปีการศึกษา 2541 จากกิจกรรม 12 ประเภท คือ ครูภาษาไทยดีเด่น ครูคณิตศาสตร์ดีเด่น ครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น ครูสังคมศึกษาดีเด่น

ครูพลานามัยดีเด่น ครูศิลปศึกษาดีเด่น ครูดนตรีดีเด่น ครูนาฏศิลป์ดีเด่น ครูจริยศึกษาดีเด่น
ครูการทำงานพื้นฐานอาชีพดีเด่น ครูภาษาต่างประเทศดีเด่น และครูแนะแนวดีเด่น

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สนับสนุน
การได้รับรางวัลดีเด่น แบ่งออกเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบด้านตัวครูมี
ลักษณะแบบสำรวจรายการชนิดเลือกตอบ จำนวน 31 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามองค์
ประกอบด้านผู้บริหารโรงเรียนมีลักษณะแบบสำรวจรายการชนิดเลือกตอบ จำนวน 25 ข้อ
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบด้านโรงเรียนมีลักษณะแบบสำรวจรายการชนิด
เลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบด้านนักเรียนมีลักษณะแบบ
สำรวจรายการชนิดเลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบ
ปลายเปิด สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะขององค์ประกอบที่สนับสนุนการได้รับ
รางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร
วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัย เอกสารอื่น และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ขอคำปรึกษาจากอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน นำผลไปหาดัชนีความ
สอดคล้อง ใช้ข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และได้ส่งแบบสอบถามไปเก็บ
ข้อมูลกับกลุ่มประชากรในการวิจัย

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม 180 ฉบับ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้
ขออนุญาตทำการวิจัยต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมพร พัทลุง
สงขลา และสุราษฎร์ธานี ขอความร่วมมือจากครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่น
ตอบแบบสอบถามและส่งคืนผู้วิจัยภายใน 15 วัน ส่วนที่ไม่ได้รับคืนผู้วิจัยได้ออกไปเก็บ
แบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน
มาทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ หากค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตามประเภทของครูที่ได้รับรางวัลดีเด่น หากค่าร้อยละเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สนับสนุนการได้รับ
รางวัลดีเด่นของครูเป็นรายข้อ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางและการบรรยาย

3. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยขององค์ประกอบที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3 สรุปได้ดังนี้

3.1 องค์ประกอบด้านตัวครู

3.1.1 ด้านข้อมูลส่วนตัว ครู โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะในสาขาวิชาเอกประถมศึกษา ในจำนวนนี้เป็นครูชายมากกว่าครึ่ง และมีความเห็นว่าสาขาวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาและการเป็นครูชายที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก สำหรับความรู้ความสามารถพิเศษ ครูดีเด่นส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถวิชาศิลปะ และความสามารถพิเศษมีส่วนสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก ครูดีเด่นส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นในระดับประถมศึกษา การทำหน้าที่ครูประจำชั้นที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก กรณีที่ทำหน้าที่ครูประจำวิชาครูดีเด่นส่วนใหญ่สอนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ และมีความเห็นว่าวิชาที่สอนสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก

3.1.2 ด้านงานพิเศษ ครู โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่ ทำหน้าที่ดูแลโครงการอาหารกลางวัน และการทำหน้าที่พิเศษที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก

3.1.3 ด้านการปฏิบัติตน ครู โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่ ปฏิบัติตนในเรื่องการวางแผนในการปฏิบัติงาน การศึกษาหาความรู้จากเอกสาร การรับฟังคำติชมของเพื่อน / ผู้บังคับบัญชา การปฏิบัติดังกล่าวสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก

3.1.4 ด้านแรงจูงใจในการส่งผลงานเข้าประกวด ครู โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่ต้องการความสำเร็จของงาน ต้องการเป็นแบบอย่างที่ดี และต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่ แรงจูงใจดังกล่าวสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก

3.2 องค์ประกอบด้านผู้บริหารโรงเรียน

3.2.1 ด้านการส่งเสริมการสอน ครู โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการสอนหลายๆ วิธี การจัดให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ และการจัดให้มีห้องสมุดสำหรับค้นคว้า สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก

3.2.2 ด้านการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนให้คำปรึกษาแก่ครูอาจารย์ ทุกโอกาส มีการติดตามผลการปฏิบัติงาน และ มีการประชุมอภิปรายปัญหาการปฏิบัติงาน สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก

3.2.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาคูงานตาม โอกาส และจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือ สนับสนุนการได้รับรางวัลครูดีเด่นมาก

3.2.4 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียน ให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน ให้ครูมีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถ ให้การยกย่องชมเชยครู สนับสนุนการได้รับรางวัลครูดีเด่นมาก

3.3 องค์ประกอบด้านโรงเรียน สรุปได้ว่า

3.3.1 ด้านลักษณะโรงเรียน ครูที่ได้รับรางวัลดีเด่นส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดของโรงเรียนมีส่วนสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นปานกลาง สภาพโรงเรียนครูส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีสภาพไม่กันดาร ตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาล หรือนอกเขตเทศบาล สภาพของโรงเรียนสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นปานกลาง

3.3.2 ด้านบรรยากาศโรงเรียน ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่า สมาชิกในโรงเรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน การให้เกียรติยกย่องซึ่งกันและกัน บรรยากาศดังกล่าวสนับสนุนการได้รับรางวัลครูดีเด่นมาก

3.3.3 ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นในเขตการศึกษา 3 ความสะอาดของบริเวณโรงเรียน การจัดให้มีสนามสำหรับนักเรียนออกกำลังกาย และการปลูกไม้ร่มเงา ส่งแวดล้อมดังกล่าวสนับสนุนการได้รับรางวัลครูดีเด่นมาก

3.4 องค์ประกอบด้านนักเรียน สรุปได้ว่า

3.4.1 ด้านความรับผิดชอบต่อนักเรียน ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่รับผิดชอบนักเรียนในชั้นหรือวิชาที่สอนมากกว่า 30 คน คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า ร้อยละ 70 จำนวนนักเรียนและคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก

3.4.2 ด้านความสามารถของนักเรียน การที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันประณตศึกษาระดับอำเภอสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก และการได้รับรางวัลจากกิจกรรมวันประณตศึกษาระดับอำเภอสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่น

3.4.3 ด้านพฤติกรรมของนักเรียน การที่นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรและอดทนต่อการทำงาน มีความรับผิดชอบในการเรียนและทำกิจกรรม และปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนและหมู่คณะ สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก

3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะองค์ประกอบที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3

3.5.1 ด้านตัวครู ครูส่วนใหญ่ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และไม่มีที่ปรึกษาในการทำงาน ครูดีเด่นเสนอแนะให้มีการติดตามผลการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษามอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ และให้ความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน

3.5.2 ด้านผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารขาดการสร้างขวัญกำลังใจ และขาดการสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ครูดีเด่นเสนอแนะให้ผู้บริหารมอบหมายงานให้ครูตามความรู้ความสามารถ ติดตามผลการปฏิบัติงานและพิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรม

3.5.3 ด้านโรงเรียน ห้องเรียนคับแคบมีนักเรียนมากเกินไปและไม่มีที่สำหรับพักผ่อน ครูดีเด่นเสนอแนะให้สร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม ตกแต่งบริเวณให้ร่มรื่น จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน และจัดนักเรียนต่อห้องให้น้อยลง

3.5.4 ด้านนักเรียน นักเรียนขาดความกระตือรือร้น และขาดความพร้อมในการเรียนรู้ ครูดีเด่นเสนอแนะให้ครูเตรียมการสอนใช้สื่อการสอนให้เหมาะสม และมีการประเมินผล การเรียนการสอนอยู่เสมอ

3.5.5 ส่วนด้านอื่น ๆ เป็นปัญหาเรื่องการขาดงบประมาณและผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุนการเรียนการสอน ครูดีเด่นเสนอแนะให้ของบประมาณเพิ่มเติม ขอบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา และจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยของคํ์ประกอบที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3 การอภิปรายผล ผู้วิจัยนำเสนอตามวัตถุประสงค์ในประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ด้านตัวครู

1.1 ข้อมูลส่วนตัว

1.1.1 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพราะครูที่มีประสบการณ์การสอนมากเท่าใดจะทำให้มีความรู้ทางเทคนิคการสอนเพิ่มขึ้น เข้าใจปัญหาของนักเรียน ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี สามารถนำผลงานจากประสบการณ์ มาปรับปรุงพัฒนาการสอนและการปฏิบัติงานอื่น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ ปริญา ฃ วันจันทร์ (2536 : 6) รามษรัตน์กุล (2541 : 123) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย และพงศ์สระปาร์ ไทยทอง (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี มีปัญหาในการวางแผนบริหารโรงเรียนมากที่สุด และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีปัญหาในการวางแผนบริหารโรงเรียนน้อยที่สุด

1.1.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี เนื่องจากในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาค เช่น สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้เปิดโอกาสให้นักลากรทางการศึกษาได้เข้ารับการศึกษทั้งในภาคปกติ และภาคสมทบ มากขึ้น การที่ครูได้รับการศึกษาเพิ่มข้้นเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย ทั้งนี้เพราะการได้รับการศึกษาครูจะได้รับความเปลี่ยนแปลงของสังคม ได้แลกเปลี่ยนความคิดกับอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนร่วมสถาบัน นำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองทั้งด้านความคิดและแนวทางการปฏิบัติงาน ทำให้งานบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ดัง พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (คณะกรรมการจัดทำหนังสือประมวล พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา. 2540 : 1) ว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้านสังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้

และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด” และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงศ์สระปาร์ ไทยทอง (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาในการวางแผนบริหารโรงเรียนมากที่สุด และผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาในการวางแผนบริหารโรงเรียนน้อยที่สุด

1.1.3 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา วิชาเอกการประถมศึกษา ครูดีเด่นส่วนใหญ่เห็นว่าการสำเร็จการศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ช่วยสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะในขณะที่ศึกษาได้รับการฝึกอบรม สั่งสอนทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติเกี่ยวกับเด็กในระดับประถมศึกษา ทำให้มีความเข้าใจ หลักจิตวิทยาเด็ก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี เมื่อได้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ประถมศึกษาก็จะตรงกับความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุชาติ เฟื่องกลิ่น (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูบรรจุใหม่ส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้สอนตรงกับวิชาเอกที่ศึกษามา

1.1.4 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอก การประถมศึกษาส่วนมากเป็นครูทายาท ครูดีเด่นส่วนใหญ่เห็นว่าการเป็นครูทายาทสนับสนุน การได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก เนื่องจากครูทายาทเป็นโครงการของกระทรวงศึกษาธิการที่ สรรหานักเรียนที่มีผลการเรียนดี และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อสร้างครูที่มีความรู้ ความสามารถสูง มีความประพฤติดี มีคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานสภามันราชภัฏ. 2540 : 4) เมื่อ ครูทายาทสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีจนได้รับรางวัลดีเด่น แสดงว่าโครงการครูทายาทของ กระทรวงศึกษาธิการบรรลุเป้าหมาย

1.1.5 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถพิเศษด้านศิลปะ ครูดีเด่นเห็นว่า การที่ครูมีความรู้ความสามารถด้านศิลปะ สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูที่สอนในระดับประถมศึกษาจะต้อง ใช้ศิลปะในการผลิตสื่อ การจัดกิจกรรมการสอนให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น และ การสอนศิลปะเป็นการส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในการพัฒนาสมองส่วนหนึ่ง จัดการเรียนรู้ตามความรู้ความสามารถของเด็ก ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย

1.1.6 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้น ในระดับประถมศึกษา ครูดีเด่นส่วนใหญ่เห็นว่าการเป็นครูประจำชั้นสนับสนุนการได้รับรางวัล ดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

ครูคนเดียวจะสอนทุกวิชา และเป็นครูประจำชั้นไปในตัว การเป็นครูประจำชั้น ครูจะมีเวลาในการอบรมสั่งสอนนักเรียนได้ตลอดเวลา รู้จักนักเรียนเป็นรายคนเป็นอย่างดี และสามารถใช้เวลาว่างในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนได้ ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะพึงประสงค์และเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป

1.1.7 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนมากที่สอนประจำวิชาจะรับผิดชอบวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ ครูดีเด่นส่วนใหญ่เห็นว่า การสอนประจำวิชาสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการสอนประจำวิชาครูสามารถใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเรียนมาได้ตรงกับเนื้อหา วิธีการที่ได้ศึกษา ในระดับประถมศึกษากลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพแบ่งออกเป็น 4 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตรงานประดิษฐ์ และงานเลือก ครูแต่ละคนมีความถนัดไม่เหมือนกันจึงต้องเลือกสอนตามที่ถนัด ในโรงเรียนหนึ่ง ๆ จึงมีครูที่รับผิดชอบวิชาการงานพื้นฐานอาชีพหลายคน และวิชาการงานพื้นฐานอาชีพเป็นวิชาที่สอนให้นักเรียนปฏิบัติจริง มีผลงานปรากฏเป็นรูปธรรม สามารถประเมินผลได้ชัดเจน สอดคล้องกับผลวิจัยของ อรุณ เฉลิมชिरนันท์ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่าการสอนงานเลือกในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพต้องคำนึงถึงครูที่มีความสามารถในการสอนและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นมีความพอใจในระดับมากต่อการสอนของครู โดยเฉพาะการเอาใจใส่ในการสอน

1.2 ด้านงานพิเศษ

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่ต้องทำหน้าที่นอกเหนือจากการสอน ส่วนมากรับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน เนื่องจากโครงการอาหารกลางวันเป็นนโยบายของรัฐบาลที่จัดให้นักเรียนได้มีอาหารกลางวันรับประทาน ครูในโรงเรียนจึงต้องช่วยเหลือด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทูน ภาษิธรรม (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า การปฏิบัติงานและงานด้านอื่น ๆ ของครูภาษาไทยดีเด่นรับผิดชอบงานอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจากการสอนปกติ และ อนุชาติ เท็งกลิ่น (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า การปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ของครูบรรจุใหม่ส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานสหกรณ์โรงเรียน รองลงมาเป็นงานบริการชุมชน

1.3 ด้านการปฏิบัติตน

1.3.1 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่มีการวางแผนในการปฏิบัติงาน ครูดีเด่นเห็นว่า การวางแผนสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการวางแผนสามารถกำหนดขั้นตอน ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ ไว้อย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินงานการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 20) ได้กล่าวถึงการวางแผนว่า การวางแผนเป็นภารกิจหนึ่งของ

โรงเรียน และซงชัช ตันคิงษ์ (2528 : 16) สรุปว่า การวางแผนช่วยให้สภาพการณ์ต่างๆ ในการทำงานดีขึ้น สอดคล้องกับผลวิจัยของ ชวัช อุวีเชียร (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารและผู้นสอนมีความเห็นว่าควรมีการประชุม สัมมนาประจำปี เพื่อวิเคราะห์นโยบาย การกิจของโรงเรียน และเพื่อประสานงานในเรื่องการวางแผนปฏิบัติงานประจำปี นิเวศน์ เกิดปราชญ์ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนด้านการวางแผนบุคลากร ปฏิบัติมากที่สุด ปราโมทย์ จันทร์นิล (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสภาพการวางแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนจะให้ความสำคัญต่อการวางแผนหลักสูตร การจัดทำรายละเอียดของโครงการเน้นความคิดเป็นไปได้อย่างขั้นตอนการดำเนินงานและใช้เวลาในการนิเทศ กำกับงานวิชาการสูงกว่าโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และ วันชัย คิวงษา (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน

1.3.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่สนใจการศึกษาหาความรู้จากเอกสาร ครูดีเด่นเห็นว่าการศึกษจากเอกสารสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการอ่านหนังสือ เอกสาร เป็นการเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ทำให้สามารถพัฒนาตนเองงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 20 สิงหาคม 2507 (คณะกรรมการจัดทำหนังสือประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา. 2540 : 3) ว่า “ความรู้ที่เปรียบเสมือนศาสตราวุธ ย่อมจะเป็นคุณหรือเป็นโทษเท่ากัน สำคัญอยู่ที่ผู้ใช้ คือถ้าใช้ถูกทาง ก็ป้องกันอันตรายได้ ถ้าใช้ไม่ถูกทาง ก็จะกลับเป็นอันตรายประหารตัวเองและแม่ผู้อื่นด้วย” และ พระราชดำรัสในพิธีเปิดงานปีหนังสือระหว่างชาติ 2515 และงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 วันศุกร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ 2515 (คณะกรรมการจัดทำหนังสือประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา. 2540 : 136) ว่า “หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราว ความรู้ ความคิด วิชาการทุกด้านทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิด อ่าน และเพียรพยายามบันทึกรักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือเผยแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่น หนังสือจึงเป็นสิ่งมีค่าและมีประโยชน์อันประมาณมิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์”

1.3.3 ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่รับฟังคำติชมของเพื่อนและผู้บังคับบัญชา ครูดีเด่นส่วนใหญ่เห็นว่าการรับฟังคำติชมของเพื่อนและผู้บังคับบัญชาสนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและผู้บังคับบัญชา สามารถนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของเพื่อนและผู้บังคับบัญชามาปรับปรุง

ตนเองทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข ดัง พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ 11 กรกฎาคม 2500 (คณะกรรมการจัดทำหนังสือประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา. 2540 : 21) ว่า “การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถสองอย่างเป็นสิ่งสำคัญ คือ สามารถในการใช้วิชาความรู้อย่างหนึ่ง สามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างหนึ่ง ทั้งสองประการนี้ต้องดำเนินคู่กันไป และจำเป็นต้องกระทำด้วยความสุจริตกายสุจริตใจ ด้วยความคิด ความเห็นที่เป็นอิสระปราศจากอคติ และด้วยความถูกต้องตามเหตุตามผลด้วย จึงจะช่วยให้งาน บรรลุจุดหมายและประโยชน์ที่พึงประสงค์โดยครบถ้วนแท้จริง” และ พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันพฤหัสบดีที่ 9 มกราคม 2518 (คณะกรรมการจัดทำหนังสือประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา. 2540 : 28) ว่า “การทำหน้าที่ให้สอดคล้องกับผู้ที่ทำหน้าที่ อย่างอื่น ๆ นั้น บัณฑิตหรือนักวิชาการจำเป็นจะต้องไม่ประมาณความรู้ความสามารถของผู้อื่น ทั้งนักวิชาการด้วยกัน ทั้งผู้ที่มีความชำนาญทางการปฏิบัติ ทั้งหมดจะต้องใช้ความรู้ความชัดเจน ของตน ร่วมงานกันด้วยความคิดความเห็นที่ถูกต้องตามเหตุผล สุจริตเที่ยงตรง เป็นอิสระ จากอคติ กลอุบายและความเห็นแก่ตัวให้ภารกิจทั้งหมดบรรลุผลสำเร็จได้โดยครบถ้วน”

1.4 ด้านแรงจูงใจในการส่งผลงานเข้าประกวด

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่าความต้องการ ในเรื่องความสำเร็จของงาน สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูดีเด่น ที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะให้ผลงานด้านการสอนบรรลุตามเป้าหมาย ของหลักสูตร การกระทำได้ดีดังนี้ถือว่าคนได้ปฏิบัติหน้าที่ของครูสมบูรณ์แล้ว คนที่มีแรงจูงใจ ภายในที่อยากมีเกียรติ ให้สังคมยอมรับ อยากให้งานที่ทำประสบความสำเร็จสอดคล้องกับทฤษฎี สองปัจจัย ตามแนวคิดของ เฮอร์สเบอร์ก (Herzberg, 1959 : 60 - 63 อ้างถึงใน สงวน ศรีสุข, 2533 : 26 - 31) และ ตรงกับทฤษฎีของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, อ้างถึงใน สุโขทัยธรรมาราช, 2536 : 139) ความต้องการเจริญก้าวหน้า เป็นความต้องการที่จะพัฒนาตนตามสภาพสูงสุด และสอดคล้องกับความต้องการที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ของมาสโลว์ (Maslow, 1970 : 36 - 37) ความต้องการยอมรับในสังคม และความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม

2. ด้านผู้บริหารโรงเรียน

2.1 ด้านการส่งเสริมการสอน

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่าหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการสอนหลาย ๆ วิธี สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการสอนเป็นกิจกรรมที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน วิธีการสอนที่หลากหลาย เป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากเรียน ไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 4) สอดคล้องกับผลวิจัยของ ประยงค์ ทองสุข (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องการการนิเทศการสอนในระดับสูงสุดคือความต้องการเนื้อหาสาระและการสอนใหม่ ๆ และ แกมवास ครุณเดช (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ความต้องการของครูด้านการจัดการเรียนการสอนต้องการให้ส่งเสริมด้านทักษะการสอน ต้องการให้มีคู่มือ เอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติงานของครูทุกวิชา ความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.2 ด้านการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่คอยให้คำปรึกษาแก่ครูอาจารย์ทุกโอกาส สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนส่วนมากยังขาดประสบการณ์ การได้รับคำแนะนำ ทำให้ครูเกิดความอบอุ่นใจ และมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถ้ามีปัญหาหรือข้อผิดพลาดเกิดขึ้นจะสามารถแก้ไขได้ ซึ่งตรงกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 8) กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจหลักการและวิธีการในการนิเทศร่วมกับครูเพื่อการยอมรับซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับผลวิจัยของ คณีย์ เกียรติงสาอาด (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาด้านการศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ การอำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น ๆ สื่อการสอน การประเมินผล การสอน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

2.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการเข้ารับการอบรมเป็นการเสริมประสบการณ์โดยตรงแก่ครู ครูสามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ พยอม วงศ์สารศรี (2532 : 194) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และ

ทัศนคติ ซึ่งช่วยให้คนสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นองค์ประกอบขององค์การได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สอดคล้องกับผลวิจัยของ นิเวศน์ เกิดปราชญ์ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติมากที่สุดคือส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม เพื่อรับความรู้ในการสร้างผลงานใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่โรงเรียน ผดุง โกมุกทฉาย (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนอำเภอภาค ด้านการพัฒนาบุคลากรให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนมากที่สุดได้แก่ การศึกษาต่อ รัชวิทย์ ชาญศรี (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการต่าง ๆ หลายวิธีเพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนและวิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การประชุมนิเทศ การฝึกอบรมและการศึกษาดูงาน และปรีดา บุญยะไพศร (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมด้านการเรียนการสอนอยู่เสมอ

2.4 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่าหน้าที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ที่ให้คุณค่าชีวิต และจะรักเด็ก รักโรงเรียน มีความผูกพันกับโรงเรียนมาก การที่ครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจึงทำงานอย่างเต็มใจ เต็มความรู้ และเต็มเวลา ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จและมีชื่อเสียง ครูจะเกิดขวัญกำลังใจในการทำงานด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สงวน ช้างฉัตร (2520 : 32) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญของอาจารย์ในวิทยาลัยครู และการยกย่องชมเชยครูให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิก ก็ส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และ มัลลวีร์ ห่อสกุล (2520 : 48) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้บริหารเป็นปัจจัยต่อขวัญของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา แกมवास ครุฑเดช (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ความต้องการของครูด้านการจัดการเรียนการสอนต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน นิเวศน์ เกิดปราชญ์ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน และ วงษ์เงิน ปิ่นน้อย (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้บังคับบัญชาในระดับมากที่สุด

3. ด้านโรงเรียน

3.1 ด้านลักษณะ โรงเรียน

ครูดีเด่นส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ เป็นโรงเรียนที่ไม่กั้นदार และอยู่นอกเขตสุขภาพหรือเขตเทศบาล โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดใหญ่ สนับสนุน การได้รับรางวัลดีเด่นปานกลาง ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนมากกว่า 301 คน จะมี ครูจำนวนมาก และมีสิ่งเอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ เช่น มีห้องปฏิบัติการ ทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ครูที่มีความขยันและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ สามารถใช้โอกาสในการพัฒนาการเรียนการสอนได้สะดวก ตลอดจนสามารถขอคำปรึกษาจาก เพื่อนร่วมงาน จึงทำให้ได้รับรางวัลดีเด่น

3.2 ด้านบรรยากาศโรงเรียน

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนที่ สมาชิกในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และ มีการให้เกียรติยกย่องซึ่งกันและกัน สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่สมาชิกในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และมีการให้เกียรติยกย่องซึ่งกันและกัน นับเป็นบรรยากาศที่ดี ในโรงเรียนจะมีความอบอุ่น ครูทุกคนจะปฏิบัติงานอย่างมีความสุข หากมีปัญหาในการปฏิบัติงานก็จะได้รับการช่วยเหลือ หรือได้รับคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี เป็นการส่งเสริมให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติ หน้าที่ ผลงานก็จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของ จันทราณี สงวนนาม (2533 : 149) ศึกษาพบว่า บรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จมีบรรยากาศคือว่า โรงเรียนที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ และ พิไลวรรณ จารุปานะ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหาร ที่ใช้ความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ครูส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้อบรมเชิงปฏิบัติการทำให้การปฏิบัติดำเนินบรรลุเป้าหมาย

3.3 ด้านสิ่งแวดล้อม

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนที่ มีบริเวณสะอาดสวยงาม และมีสนามสำหรับนักเรียนออกกำลังกาย สนับสนุนการได้รับรางวัล ดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะความสะอาดและการมีสนามออกกำลังกาย ทำให้นักเรียนรักโรงเรียน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ปราศจากโรคระบาด ตลอดจนเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดสุขนิสัยที่ดีใน การรักษาความสะอาดและการออกกำลังกาย ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีสุขภาพที่แข็งแรง ไม่ขาดเรียน สามารถเรียนรู้ได้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

เซาวรัตน์ โทณผลิน (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนส่งนักเรียนเข้าโรงเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อาคารและสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนมีการดูแลรักษาความสะอาดของอาคาร สถานที่ และ วติน ปาลเดชพงศ์ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อโรงเรียนอนุบาล ต้องการให้โรงเรียนดำเนินการให้มีอุปกรณ์และให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ร่มรื่น

4. ด้านนักเรียน

4.1 ด้านความรับผิดชอบต่อนักเรียน

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่รับผิดชอบนักเรียน ในชั้นหรือวิชาที่สอนมากกว่า 30 คน เนื่องจากตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้ครูในระดับประถมศึกษา 1 คน รับผิดชอบนักเรียน 25 คน ใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ส่วนมากจะมีนักเรียนเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงต้องมอบหมาย ให้ครูรับผิดชอบนักเรียนมากกว่าปกติ

4.2 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่จะสอนนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า ร้อยละ 70 การที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากสนับสนุนการ ได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเป็นอย่างไร การที่ครูมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันและมุ่งมั่น ย่อมส่งผลในนักเรียนที่รับผิดชอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีด้วย สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินครูดีเด่นของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 17-25) ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.3 ด้านความสามารถของนักเรียน

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียน ในความรับผิดชอบที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และ ได้รับรางวัลจากการ เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ สนับสนุนการ ได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการให้นักเรียนได้ เข้าร่วมกิจกรรมเป็นการส่งเสริมให้นักเรียน ได้แสดงออกตามศักยภาพของแต่ละคน สอดคล้อง ตามหลักการจัดการศึกษาที่มุ่งเด็กเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถต่างกัน การที่ครูใช้กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย นักเรียนจะคิดเป็น มี นุคลิกภาพแบบพึ่งตนเอง เชื้ออำนาจในตนและใช้เหตุใช้ผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ (นางเยาว์ แข่งเพ็ญแข.2540 : 3-7)

4.4 ด้านพฤติกรรมของนักเรียน

ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนในความรับผิดชอบที่มีความขยันหมั่นเพียรอดทนต่อการทำงาน ตลอดจนมีความรับผิดชอบในการเรียน การทำกิจกรรม สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร ที่มุ่งให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิรมล หันหาบุญ (2537 : บทคัดย่อ) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนประถมศึกษาในทศวรรษหน้าตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ตั้งใจจริงในการทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยชอบอย่างไม่บิดพลิ้ว ควบคุมตนเองให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามเงื่อนไขอย่างสม่ำเสมอด้วยความจริงใจ และ จันทนา เกกะสุต (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียน โรงเรียนให้ลำดับความสำคัญในการปลูกฝัง คุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนมากที่สุด

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

5.1 ด้านตัวครู ครูดีเด่นส่วนใหญ่ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีปัญหา ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมและสร้างขวัญกำลังใจให้ครูในโรงเรียน โดยเฉพาะการพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน จะต้องกระทำอย่างเปิดเผยและเกิดความยุติธรรมมากที่สุด

5.2 ด้านผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารขาดการสร้างขวัญกำลังใจ และขาดการสนับสนุนครูให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ครูไม่มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ บางครั้งไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่ง เกิดความขัดแย้งขึ้นในโรงเรียน การดำเนินการกิจของโรงเรียนจะหยุดชะงัก

5.3 ด้านโรงเรียน ห้องเรียนคับแคบมีนักเรียนมากเกินไป ทำให้การสอนของครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการสอนให้นักเรียนได้ทั่วถึง บางครั้งการสอนไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนอ่อนไม่ได้รับการสอนซ่อม นักเรียนที่เรียนดีไม่ได้จัดกิจกรรมเสริม

5.4 ด้านนักเรียน นักเรียนขาดความกระตือรือร้น และขาดความพร้อมในการเรียนรู้ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหา ครูจะต้องใช้วิธีการสอนหลายๆ วิธี ใช้สื่อการสอนประกอบเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และร่วมกิจกรรม

5.5 ส่วนด้านอื่น ๆ เป็นปัญหาเรื่องการขาดงบประมาณ โรงเรียนไม่สามารถจัด

กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เต็มที่ บางครั้งครูจะต้องสละทรัพย์สินส่วนตัว หรือขอความร่วมมือจากชุมชนเพื่อหาทุนมาดำเนินการ ทำให้ครูต้องเสียเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการสนับสนุนการ ได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา ดังนี้

1.1 ด้านตัวครู

1.1.1 การที่ครูมีประสบการณ์มากช่วยสนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ครูผู้สอนที่บรรจุใหม่ควรขอคำปรึกษาหรือเอาแบบอย่างครูดีเด่นในการปฏิบัติงาน และศึกษานิเทศก์ผู้บริหารโรงเรียน ควรช่วยเผยแพร่ผลงานของครูดีเด่นด้วยเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูอีกทางหนึ่งด้วย

1.1.2 การที่ครูสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนได้ศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือในระดับที่สูงขึ้น

1.1.3 การที่ครูตามโครงการคุรุทายาทได้รับรางวัลดีเด่น รัฐบาลควรบรรจุผู้ที่จบการศึกษาตามโครงการคุรุทายาทเป็นครู เพราะกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาบุคลากรเหล่านี้เพื่อเป็นครูที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูแล้ว

1.1.4 การที่ครูมีความสามารถพิเศษด้านศิลปะ สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนได้มีความรู้เพิ่มเติมด้านศิลปะด้วย

1.1.5 การที่ครูมีการวางแผนในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้มีแผน ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

1.1.6 การที่ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสาร สื่อต่าง ๆ สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนควรกระตุ้น เสนอแนะ จัดหาและอำนวยความสะดวกในการให้บริการเอกสารทางวิชาการ ให้ครูได้ศึกษาอย่างเพียงพอ

1.1.7 การที่ครูยอมรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของเพื่อนร่วมงานและ ผู้บังคับบัญชา สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น บุคลากรในโรงเรียนควรเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับฟัง ความเห็นของเพื่อนร่วมงานด้วยจะช่วยให้การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยดี

1.1.8 การที่ครูมีความต้องการความสำเร็จของงาน สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ครู ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน เป็นไปได้ เพื่อสร้างความมุ่งมั่นและมานะอดทนในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้ครูในโรงเรียน ได้แสดงความสามารถและได้เข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่นตามโอกาส เพื่อครูจะได้แสดง ความสามารถที่ตนมี เช่น การเชิญเข้าเป็นคณะกรรมการในการทำงาน การเป็นวิทยากร

1.2 ด้านผู้บริหารโรงเรียน

1.2.1 การที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการสอนโดยการแนะนำให้ใช้วิธีการสอน หมาย ๆ วิธี สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาเทคนิค ควรส่งเสริมให้ครู มีความรู้ในด้านเทคนิคการสอนเพิ่มขึ้น โดยการส่งครูเข้ารับการอบรม หรือการจัดหาเอกสาร ให้ศึกษา จะทำให้ครูมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น

1.2.2 การที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูได้มี โอกาสปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ การสอนหรือการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรคอยให้คำปรึกษากับบุคลากรใน โรงเรียนทุกคน เพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาและเป็นกำลังใจใน การปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมาย

1.2.3 การที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ครู ได้เข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนาตามโอกาส

1.2.4 การที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ โรงเรียน สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้ครูใน โรงเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมใน การดำเนินงานของโรงเรียนมากที่สุด ตั้งแต่การร่วมกันวางแผน ตลอดจนการร่วมปฏิบัติและ การประเมินผล

1.3 ด้านโรงเรียน

1.3.1 การที่สมาชิกในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน สนับสนุนให้ได้รับ รางวัลดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียน ควรสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ ส่งเสริมให้ครู ได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

1.3.2 การที่บริเวณโรงเรียนสะอาด มีสนามสำหรับนักเรียนออกกำลังกาย สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดให้โรงเรียนมีความสะอาดสวยงามอยู่เสมอ พร้อมทั้งจัดให้มีสนามสำหรับการออกกำลังกายของนักเรียน เพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดี

1.4 ด้านนักเรียน

1.4.1 การที่นักเรียนที่มีความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมกิจกรรม สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนและครู ควรสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามโอกาส

1.4.2 การที่นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรและอดทน สนับสนุนให้ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนและครู ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมที่ดีต่อสังคมโดยให้มีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามโอกาส

1.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1.5.1 ด้านตัวครู ครูส่วนใหญ่ขาดขวัญกำลังใจในการพิจารณาความคิดความชอบเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความยุติธรรมในการพิจารณาความคิดความชอบและการมอบหมายงานให้ครูในโรงเรียน

1.5.2 ด้านผู้บริหาร โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนขาดการสร้างความขวัญกำลังใจ ทำให้ครูขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความยุติธรรมและให้กำลังใจแก่ครูด้วยความเสมอภาค

1.5.3 ด้านโรงเรียน ห้องเรียนคับแคบ มีนักเรียนจำนวนมาก ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เต็มที่เท่าที่ควร ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม หรือ ลดจำนวนนักเรียนต่อห้องให้น้อยลง

1.5.4 ด้านนักเรียน นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ครูควรเตรียมการสอน จัดสื่อที่สร้างความสนใจและจัดกิจกรรมการสอนแบบใหม่ ๆ

1.5.5 ด้านอื่น ๆ โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ทางราชการควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะได้มีการศึกษาองค์ประกอบอื่นที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา)

2.2 ควรศึกษาองค์ประกอบที่สนับสนุนการ ได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา
ในเขตการศึกษาอื่น

2.3 ควรศึกษาเฉพาะองค์ประกอบที่สนับสนุนการ ได้รับรางวัลดีเด่นที่มากที่สุด

2.4 ควรศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนใน โรงเรียนด้วย